

Rabbi Nochum Rosenberg

115 Clymer St. Suite # 6-E

Brooklyn, N.Y. 11211-6770

Tel: 718-384-3674 718-963-1110

Beeper # 917-234-1110

נחום ראזענבערג

רב המקואות

ובעמח"ס אש יצאה מחשבון

פה ברוקלין ניו יארק יצ"ו

בס"ד

א' לסדר ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ פ' וירא השם"ג.

לכבוד הרב הגאון שליט"א,

אחר שקבלתי מכתב מ"וועד שמירת העירוב", שאני מצרף את זה, הנני בזה בדלהלן:

לא לקחתי עד עכשיו עמדה בענין העירוב, לא בעד ולא נגד, כיון שאני מאוד עסוק בבניית ובהכשרת מקוואות, עד כדי כך, שמר"ח אלול תשס"ב עד ר"ח כסלו תשס"ג הייתי בביתי רק על ראש השנה והג הסוכות, ואפילו ביום כיפור הייתי נע ונד באוקריינא, ובכן אין לי עוד פנאי להתערב בעניני העירוב.

אבל משום מעשה שהיה כליל שב"ק פ' עקב תשס"ב, החלטתי שאבן מוכרח להיות עירוב בעיר וויליאמסבורג, וצריכים לצאת במלחמה, מלחמת ה', נגד אלו שמפריעים להעמיד עירוב בויליאמסבורג.

ובאן הסיפור: אברך אחד, חסיד פאפא, שגר במבנים החדשים של דושינסקיא, שהי' לו שאלה על בדיקה של יום שביעי לספירה שהיתה לפני בית השמשות, ואם הבדיקה בשרה יכולה לילך למקוה שנפלה אז כליל שבת קודש, והלך ודפק אצל רב חשוב העוסק בצרכי ציבור ודואג שבבית החולים יהי' להחולים לאכול מאכלים בשרים, הלוא הוא בש"ת הרב שלמה ווידער שליט"א, דיין ומו"צ ב"התאחדות הרבנים", והרב של O.J., וביקש ממנו שהיות שאין עירוב בעיר וויליאמסבורג, וצריך להראות לו השאלה, שיבוא עמו מן מורטון סטריט עד בנייני דושינסקיא, בקענט עוועניו, שזהו הליכת שני כלוקים, במרחק של שני וחצי דקות במדויק במהלך רגלי, ועוד שנים וחצי דקות חזרה.

הרב ישב ביהד עם ב"ב ועם הילדים והנכדים בשלחן של שבת קודש, ובמובן שהיתה בהתרוממות הקדושה, ובשירות ותשכחות לקל אשר שבת ברא, שהשרה רושם עז והגיע עד בסא הכבוד, לכן סירב לילך עם האברך הזה להבית שלו.

האברך הזה התעקש במאוד, שלא ידחק אותו בקש, וענה לו הרב שהמקוה כבר סגור ונעול, וסידב לילך.

ממעשה זה רואים שמבלי עירוב בעיר יש בגידה בקדושתן וטהרתן של ישראל.

וע"ז אמרו הז"ל במס' חגיגה (דף ב"א ע"ב) "עירוב מקוואות", שעירובין ומקוואות הן הרי מריעין דלא מתפרשין, וצריכין זה לזה.

וידוע לשון הגמ' על הפסוק ונגע לא יקרב באהלך, שלא תמצא אשתך ספק נדה, וע"ז ב' דש"י קשה לו בשימצא את אשתו ספק נדה יותר מנדה ודאית שעל ספק הוא מיצר ויצרו הקפו ואומר טהורה היא ועל חנם אני מונע (רש"י, סנהדרין דף ק"מ ע"א).

ולפי זה צריכים לעשות עירוב בעיר תיכף ומיד:

א - כי אי אפשר לבקש מחרבנים לשנות ממנהגם, לומר להם לעזוב שלחנם המהור, שחוגגים בקדושה ובטהרה, יחד עם משפחתם המעטירה.

כשדברתי להרב ווידער והוכחתי אותו איך עשה עוולה שכוה לרחות האברך בקש, ענה לי בפשטות שאינני צריך ליתן שרות להציבור עשרים וארבע שעות ביממה, ולא עשה שום דבר שלא כהוגן.

ב - ועוד, הבה ונאמר שהאברך אכן הי' נקלע לדיין המוכן לילך אתו לפסוק השאלה, אבל יש לו מיחש על הלב, והאברך גר בקומה תשיעית, עם כל הרצון של הרב לילך אתו, יהי נמנע מלילך, ומי יפסוק לו.

ג - ועוד, הבה ונאמר שהאברך אכן הי' נקלע לדיין צעיר וחזק וכבר כתת רגליו להקומה התשיעית, ורואה שביתו של האברך אין לו עלעקמרי "דעי לייט" שיכולים לראות את הבדיקה, מה אפשר לעשות אז. ובנוגע מה שהרב ווידער אמר להאברך שהמקוה כבר סגור ונעול, כבר כתבתי לפני כמה שנים לכל המקוואות שיכתבו על דלת המקוה הכתובת והמלפון של הכלנית שיש לה המפתחות, והרבה אברכים מלפנו להודות לי על זה, שהרבה טובות צמחו מזה.

כשעברתי דרך מקוואת פאטמאר בויליאמסבורג לא מצאתי רשימה כזו, וצריך לראות שיציגו את זה שם תיכף ומיד.

חוץ מזה, לא הי' בזה כל צדק להרב ווידער לא לפסוק לו השאלה בטענה הנ"ל, כי הי' לו לפסוק להאברך, והאברך ילך לבדוק האם המקוה פתוחה או לא, ואם המקוה היתה סגורה הי' להרב ווידער להטריח עצמו ללכת עם הווג בכדי למצוא הכלנית של המקוה, ולפתוח להם שערי טהרה.

* * *

דרכם של רבני וויליאמסבורג שלא מתעסקים עם בעיות בעוד מועד ומחכים עד שיבקע הנוד ואז צועקים על לשעבר.

א - דעו לכם, שיוצאי אשכנז מתנהגים לפי שיטת הרמ"א, ויש להם הלכות הכי קשות שבכלל ישראל, והעול הכי גדול בעיניי טהרת ישראל.

רבני התמונים וגם רוב רבני הספרדים לא הורים לחכות ארבעה או חמשה ימים לעשות הפסק הטהרה, כשיטת הב"י, שאפשר לרחוץ במים חמים והם יפלטו הזרע. ונשאר רק האשכנזים לחכות חמשה ימים, ואפילו בראיית כתם (עין יו"ד סי' קצ"ו סעי' י"ג).

ב - כל הרבנים העוסקים בצרכי ציבור בטהרת המשפחה, באוקריינא וברוסיא וברחבי תבל לבעלי תשובות נותנים להם שלחן ערוך משלהם, שהרב הגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ועוד כמה גדולי הדור פסקו איך להתנהג עם הבעלי תשובות בכדי להקל מעליהם מסדרי חייהם שלא יחזרו לסורם, למשל, כשמלמדים אותם הלכות בדיקות, לומדים רק בדיקות ראשון ושביעי לבד, ועוד כמה דברים שאין כאן המקום, והרב מדעברעצין זצ"ל בתשובותיו התיר לזוג שלא רצו לחכות חמשה ימי טומאה שיעשו תיכף הפסק טהרה.

וכרוך ה' שער בויליאמסבורג שהיא הכל על טהרת הקודש, ונלחמים על קוצו של יו"ד, ומדקדקין בקלה כבחמורה, וגם יש לנשי וויליאמסבורג לחץ יותר גדול, מבחינת האנושית (אינגערישע בעל-בתישקייט), וגם משפחות ברוכות ילדים, ודירות צרות וקטנות, שכל זה גורם להרבה בעיות אצל הנשים בשאלות ווסתות, ושאלות על הבדיקות, ואי אפשר לטהר לבעליהן בזמנו, ובהרבה פעמים זה גורם שתפיל אשה פרי בטנה רח"ל, וגם למחלות העצבים, והרבנים עושים עצמם כאילו

לא ידעו את יוסף, ודי בצרות האלה.

וכשהאברכים אשר הורחתם ויצירתם בקדושה ואינם בעלי תשובה, המתנהגים כראוי כל ימי חייהם ועוברים נסיונות הקשים ביותר בענייני מידה, אז בוודאי צריכים לעשות ככל שביכולתנו לעזור להם שיגיע להם בקל לגשת ולשאול שאלות, וכשמגיע זמן של הטבילה, אסור שום דבר להפריע שיגורם לאחר טבילתן, ואפילו אם זה כרוך בעשיית העירוב בווייליאמס-בורג, צריכין לעשותו בלי לאחר.

ג - כי האברכים מרודים על המחיה ועל הכלכלה, עשר או שנים עשרה שעות, ששה ימים בשבוע, לשלם את ההוצאות המרובות המוטלות עליהם, ואין להם זמן לבלות עם האשה והילדים כל השבוע. וכשמגיע השבת קודש, שהוא הזמן שיכולים לבלות ביחד, נמצאים הם בחדר צר וצפוף, ואין להם מקום להתרחב, ואין להילדים הקטנים איפוא לשחק ולשאוב אוויר, וכשהם רוצים לילך החוצה כדי להתענג בתענוגים, כי זה חלק ממה שהבעל מחויב לתת להאשה, כידוע דברי הרמב"ן בפרשת משפטים על הפסוק שאר כסות ועונה שהן קירוב הדעת, ואינם יכולים - כי אין להם עירוב - ואין הרבנים שמים על לב, כי אצלם לא שייך כל הפרשה, כי אצלם כל השבוע בבחינת שבת, והם נמצאים בבית כל שעות היממה, על חשבון של הציבור, והציבור אין להם בתים רחבים להרווח.

ד - גם עונת הקיץ, הקאנטרים, הורם את מידת ישראל, כי חיים פרושים מהאשה משך של תשעה שבועות, והרבנים לא מרגישים בדבר, כי הרבנים נוסעים להקאנטרים ביחד עם כל המשפחה, הם וגנניהם ובנותיהם וכול אשר להם, וגם עורכים להם ב' או ג' חדרי מיטות שכאשר הילדים הנשואים יבואו לשבות אצלם, יהי' להם איפוא לאכסנם, וכל זה על חשבון הציבור, מה שאין להם להציבור, והציבור אין להם לוקסוס שכזה, ואין הרבנים שמים על לב, כי אצלם לא שייך בכלל כל הפרשה.

והרבנים יזהרו מאוד לא למתוח את החבל, כדי שלא יאבדו האברכים הרוצים להתנהג כראוי, ואז יהיו צריכים לעשות אותם לבעלי תשובה, ואז יהיו צריכים להקל להם כמו שמקילין להבעלי תשובה.

* * *

דעת כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר זי"ע - בעניין העירוב

כל אחד בא בהטענה שכ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, לא החזיק לעשות עירוב בווייליאמסבורג. ראשית כל, מה שהיה באמת רצון כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל אי אפשר לדעת, כי הלוא לא כתב מכתב בפירוש או בתשובותיו, ומה שאמר לרבנים בעל פה, יש דעה בכה ויש דעה בכה, כמה רבנים אומרים שניגד לזה וכמה אומרים להיפך. והזקן הרבנים הגאון ש"ב הרב ר' שלום קרויס מאודווארי שליט"א סיפר לי שכ"ק אדמו"ר מסאטמאר זי"ע אמר לו בפירוש שיעשה עירוב בווייליאמס-בורג, ונתן לו גם מעות להתחיל בבניית העירוב.

ואפילו נאמר שאז הי' רצון של כ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל שלא לעשות העירוב, יש הכרח גדול היום לעשות העירוב. ידוע, שהי' שמש בשם הרה"ח ר' יחזקאל ווערצבערגער ז"ל אשר תמיד הי' מעקב אחרי אברכים אנשי דלא מעלי, שעשו מעשים אשר לא יעשו, וגסה בכמה תחבולות להחזירם למוטב, ובאם לא עזר מאומה, הביא אותם לכ"ק אדמו"ר מסאטמאר זצ"ל והי' מוסר אותם, בכדי שיתנהגו בדרך טובים, ובהספד על הרה"ח ר' יחזקאל ווערצבערגער ז"ל, אמר ר' עזריאל גליק שליט"א שעליו נאמר "ורבים השיב מעון".

ובקיץ שעבר הי' חברת אברכים שנלכדו במקום שמשחקים בקוביות ביחד עם נשים נכריות זונות, ולקחו אחד מהרבנים החשובים ביותר לשם שיפורם, ובמקום להתכייש ממנו, אף קראו לו שיכנס לשחק אתם, ובכן גשתנו העתים ונתחלפו הזמנים. ואין לחדש חומרות על ישראל, והלוואי שישמרו מה שמוטל עליהם (תשובות הרב"ז החדשות סי' קס"ג).

מענה על המכתב שקבלתי:

"שהתחיל עוד הפעם להרוס ול'הציר' - לא התחלתי עוד הפעם, כ"ה כבר עשרים שנה הנני בונה מקוואות ברחבי תבל שלא על מנת לקבל פרס.

"העירוב הטמא בווייליאמסבורג" - העירוב איננו טמא, רק הוא מתקנת שלמה המלך, ומי שמעיו לדבר בצורה שכוון, עליו הכתוב אומר "וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו", דהיינו הפה שלו, שמדבר בלי פתיל, טמא הוא, ולא העירוב הוא הטמא.

"לשבור את כח 'סאטמאר'" - יש בקבלה שעשו אי אפשר ליגע ביעקב, רק אם יעקב עוזר לעשו, השבירה של כח הסאטמאר נעשו ע"י מחלוקת הקהילה והאחים, בני כ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א, והליכה בערכאות, וזה ששבר את כחו של סאטמאר.

"שבאסיפה חשאית של התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדה" - הרבנים מהתאחדות שאני מכיר אותם, הם הרב אברהם יושע העשיל ביק שליט"א והרב הלל וויינבערגער שליט"א דומ"ץ דק"ק נייטרא, ששניהם הכשירו מקוואות פסולות, והרב ביק הכשיר בסאן פרנסיסקו מקווה פסול דאורייתא, ולולי ה' שהי' לנו שהזקן הישיש משרידי הדור הישן, הגאון הצדיק האדמו"ר מקאשוי שליט"א הוציא מכתב נגד הרב ביק, הי' עד עכשיו משתמשים בסאן פרנסיסקו בהמקווה הפסולה בהכשר של הרב ביק שליט"א.

"יזבחהות ממש" - עד כדי הכאה כתוב, וראיתי בבארא פארק כשכאו המשמרה לכולא בני הרב פרידמאן שליט"א מטענקא עזבו המערכה, ובכן גם בויליאמסבורג יש לנו משמרה.

"יזהנה בבורדו יודע שחוק מן הרב ביק זי"ע" - הנה הרב ביק ז"ל אמר בשביל שלא יוצאים שבע פעמים עם בחולה לפני שמתחתנים אותה יש הרבה גימין בישראל, או לאזניים! ואנו שרוצים לעשות עירוב בעיר שיהי' באפשרותם לצאת כל אחד עם אשתו, ביום שבת, כי אז יש פנאי, והממה שתציע באיסור תציע בהיתר. ומה שהתיר הרב ביק ז"ל בעניני מהרת המשפחה ואסר את העירוב על זה כבר כתב רבינו יונה בווידוי מה שהחמרת הקלתי, ומה שהקלתי החמרת, וב"ה שלא השבית גואל מישראל, ובשעתו צווח ככרוכי' נגדו מרן הגאון הק' מקלויזענבורג וצוק"ל, בעל דברי יצי"ב.

"לראות מעשהו אם הפסיק באמת" - אינך צריך מרגלים כי אני בפומבי מדבר וכותב, ולא כמו העכברים שמתחבאים בהחורים ומפחדים לכתוב שמם.

"ואע"פ שעשה כמה פעמים לשבת שבתוך החג מ"מ צוה שתיכף אחר החג יסורו העירובי" - מזה אנו רואים שכ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר זי"ע, לא החזיק שאסור לפי הלכה לעשות עירוב, כמו שסבר הבעל אגרות משה. וכי' דוע שבעירובין הולכין אחר המיקל.

הכו"ח למען מהרתן וקדושתן של ישראל,

על ידי תקנת שלמה מלך ישראל,

ומצפה לישועתן של ישראל

נחום ראזענבערג

לכבוד הרב נחום ראזענבערג נ"י

היות ששמועה שמענו שהתחיל עוד הפעם להרוס ולהציר לכלל ישראל בזה שעומד בהסתר תחת הפירצה הגדולה ומרה העירוב הטמא בויליאמסבורג יצ"ו. וכל כוונתו הוא כמו בהדברים הקודמים לשבור את כח "סאטמאר". ע"כ אנו מודיעים לו בקיצור נמרץ שבאסיפה חשאית של התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדה השמיע כ"ק הגה"צ הרב ביק שליט"א דברים כדרבונות בוטים כמדקרי חרב נגדו. ואמר שהוא מוכן לעשות פעלים ולהרגיז עליו בחורים ואברכים שיעקרו אותו מן העולם לנצח. בבזיונות וחרפות ובהכאות ממש. אם לא יפסיק לעשות במחשך מעשיו בעד העירוב. ע"כ כדי שלא יבוא לידי כך. נא ונא שיפסיק תיכף ומיד לעשות שום דבר ויש לנו ב"ה מרגלים שיחקקו אחריו לראות מעשהו אם הפסיק באמת. והנה כבודו יודע שחוץ מן הרב ביק זי"ע ובעל אגרות משה זי"ע. היה גם דעת קדשו של כ"ק מרן מסאטמאר זי"ע נגד עשיית עירוב בויליאמסבורג ואע"פ שעשה כמה פעמים לשבת שבתוך החג מ"מ צוה שתיכף אחר החג יסורו העירוב. ואם כבודו עוזר לזה הרי הוא משבר את כוחו של רבינו הקדוש זי"ע. ואז נצא כולנו יחד במלחמת חרמה נגדו ונשלחו מחוץ למחנה היהודים. ובטוחני שכבודו יטמון עצמו במחבא ולא יעשה עוד בענייני העירוב בעירנו.

וועד בעד שמירת שבת בעיר ואם בישראל וויליאמסבורג יצ"ו